

(א) נר נר דר

א"ל רב חסרא לרמי בר חמא (*לא הוית גבן באורחא *כתחומא דאיכעא לן מילי מעלייתא אמר מאי מילי מעלייתא א"ל הדר בחצר חבירו שלא כדעתו צריך להעלות לו שכר או אין צריך הויכ דמי איכעא בחצר דלא קיימא לאגרא ונברא דלא עביד למיגר זה לא נהנה וזה לא חסר אלא בחצר דקיימא לאגרא ונברא דעביד למיגר זה נהנה וזה חסר לא צייבא בחצר דלא קיימא לאגרא ונברא דעביד למיגר מאי מצי אמר ליה מאי חסרוך או דלמא מצי אמר

(א) תוס' (ע)

(ב) נר נר דר (א) :

זך אין נהנה זה אין חסר הוא . אטול (א) בחצר דקיימא לאגרא ונברא דלא עביד למיגר הוית למיגר דפטור כון סלא נהנה אג"ס שגריס הפסד לחבירו דאפילו גירש חבירו מביטו ועל דלמ בפניו אין זה אלא גרמא בעלמא :

הא איתנהני א"ל מתניתין היא הי מתניתין א"ל לבי תשמש לי שקל סודריה כרך ליה א"ל אם נהנית משלמת מה שנהנית אמר רבא *כמה לא חלי ולא מרגיש נברא דמריה סיעיה דאע"ג דלא דמי למתניתין קבלה מניה האי זה נהנה וזה חסר והאי זה נהנה וזה לא חסר הוא ורמי בר חמא סתם פירות ברשות הרבים אפקורי מפקר לזו

ח"ש רבי יהודה אומר אף זה (ב) הדר בחצר חבירו שלא מדעתו צריך להעלות לו שכר ש"מ זה נהנה וזה לא חסר הייב שאני התם משום שחרוריתא דאשיתא

(א) נר נר דר
(ב) נר נר דר
(ג) נר נר דר
(ד) נר נר דר
(ה) נר נר דר

(א) נר נר דר

ונראה דלא קשיא מירי הסבת התוספות היא דודאי משום מה שחסר אין לחייבו כיון דהוי גרמא בניזקין, אלא כיון שנהנה זה בגוף ממון חבירו שדר בכיתו בזה לחוד סגי לחייבו, והא דמספקא ליה לש"ס בזה נהנה וזה לא חסר היינו משום דאיכא למימר בכי האי גוונא נופין על מידת סדום כיון שהלה אינו מפסיד כלל, וגדולה מזו כתב המרדכי בשם רבא"ה דאפילו לכתחילה מצי הלה לכופו לדור בעל כרחו בחצר דלא קיימא לאגרא, ואף על גב דרוב הפוסקים חולקים עליו מכל מקום בדיעבד שדר כבר שלא מדעתו שפיר מספקא להש"ס. אבל בזה נהנה וזה חסר כגון בחצר דקיימא לאגרא ונברא דעביד למיגר כיון דלא שייך להזכיר כאן כלל מידת סדום כיון שמגיע לו הניזק שפיר, פשיטא ליה להש"ס לחייבו משום הנאתו לחור. וכן נראה מלשון הש"ס בסמוך דמשום שחרירותא דאשיתא משלם כל דמי השכירות ולא אמרינן שלא ישלם אלא כפי שהפסידו אלא ודאי שעיקר החיוב הוא בשביל שנהנה, והטעם שחרירותא אינו בא אלא להצילו מלומר שהיא מדת סדום. כנ"ל לפרש דעת תוספות. ועיין בהרי"ף דפליג באמת על התוספות בזה, ודרי"ק:

(א) נר נר דר

ו' א"ל הדר בחצר חבירו שלא מדעתו י"ש אמר לו צא ולא יצא חייב ליתן לו כל שכרו 'ואם לא אמר לו צא אם אותה חצר אינה עשויה לשכר מ"א אינו צריך להעלות לו שכר (י"ט) אף על פי שהו"א² צעל בעל הבית מן הבית והוא

דר זו ו' ואפילו היה רגיל להשכירו רק שעכשיו לא עבד למיגר צטר האי שעמא (זלנין) אף על פי שדרך זה הדר לשכור מקום לעצמו שזה נהנה וזה אינו חסר. הגה (ב) ודוקא שכר דר זו אצל לא יוכל לכופו לכמתילה שניחנו לדור זו אף על פי דכופין על מדת סדום במקום שזה נהנה וזה אינו חסר הני מילי נדבר דאי צעי ליהנות לא יוכל ליהנות אצל צעי האי גוונא דאי צעי צעל הסגר ליהנות ולהרויח להשכיר ה"נר היה יכול אלא שאינו רוצה אין כופין אותו לעשות כנס. ו' ואם החצר עשויה לשכר אף על פי שאין דרך זה לשכור צריך להעלות לו שכר י"ש שהרי חסרו ממון. הגה (ג) מיהו אם לא היה דר זו אלא ז' ו' ממנו פטור לשלם השכירות (ד) וסתם צמים צומן הזה קיימי לאגרא ואף על גב דעדיין לא השכירו מעולם.

ז' י"ש אומרים דכשאין החצר עומד לשכר דאמרינן דאינו צריך להעלות לו שכר אם חסרו אפילו דבר מועט כגון שהיה הבית חדש וזה חסרו כמה שהשחירו אף על פי שאין הפסד אותו שחרורית אלא מועט י"ל על ידו מגלגלין עליו כל השכר כפי מה שנהנה (י"ט) ואם כן אם אין דרך זה לשכור פטור דהא לא נהנה ויש חולקין).

ח' י"ש אומרים דהא דאמרינן דכשהחצר אינו עומד לשכר אינו צריך להעלות לו שכר דוקא שלא גילה הדר בדעתו שהיה רצונו ליתן לו שכר אם לא יניחנו לדור בו כחנם א"אבל אם גילה בדעתו כן צריך ליתן לו שכר.